

Regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetchefer Lt
Finanschefer Lt
Redovisningschefer Lt
Regionsekonomer

Planeringsförutsättningar för åren 2019–2022

I detta EkonomiNytt presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Löne- och prispförändring för regioner
- Utfall för ”sjukskrivningsmiljarden” för 2018 och överenskommelse för 2019.
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Jämfört med den prognos vi presenterade i december 2018 (EkonomiNytt 12/2018) är utvecklingen något nedreviderad åren 2019–2021, främst till följd av en nedjustering av timlönen 2019 och långsammare ökning av pensionsinkomster.

Stark arbetsmarknad består men BNP-tillväxten blir svag 2019

Framtidstron bland såväl hushåll som företag i Sverige har försvagats markant på sistone, vilket åtminstone i det korta perspektivet ger stöd åt bedömningen om en fortsatt konjunkturavmattning. Ytterligare svaghetstecken för global tillverkningsindustri och handel rimmor sammantaget väl med vår relativt pessimistiska syn på utsikterna för exportmarknaden. I hög grad liknar vår nuvarande bedömning den makroprognos vi presenterade i *Ekonomirapporten, december 2018*.

Vår prognos är att BNP-tillväxten i Sverige kommer att dämpas rejält i år. Siffran för helåret 2019 hamnar med denna uppdatering nära 1 procent. Detta utgör en stor kontrast mot de föregående fem åren, när den årliga BNP-tillväxten i genomsnitt har varit 2,8 procent. Vi bedömer att de senaste årens höga sysselsättningstillväxt inte är möjlig att upprätthålla, dels eftersom återstående tillgängligt arbetsutbud i ringa grad bedöms matcha den efterfrågade arbetskraften, dels som en följd av en långsammare ökning av befolkningen i arbetsföra åldrar – i hög

grad har de senaste årens sysselsättningsuppgång gynnats av en växande befolkning. Därtill väntar vi oss svagare tillväxt såväl för inhemsk efterfrågan som för exporten. En huvudförklaring för den svagare inhemska tillväxten är det fall i bostadsbyggandet som vi räknar med. Bidraget från bostadsinvesteringarna till BNP-tillväxten blir 2019 negativt – en tydlig kontrast till de föregående fem åren när byggboomen gett extra skjuts till BNP-tillväxten (med omkring 0,5 procentenheter årligen).

Resursutnyttjandet i Sverige är ännu högt: arbetslösheten är låg och industrins kapacitetsutnyttjande högt. Styrkan i svensk ekonomi kommer därför att bestå en tid, speciellt på arbetsmarknaden. Trots en längre perioden av stark konjunktur, där 2018 utgjorde toppen på högkonjunkturen, är både konsumentprisinflationen och löneökningstakten ännu relativt låga. Vi räknar dock med att löneökningstakten kommer att fortsätta stiga kommande år. På basis av vår prognos om att Riksbankens inflationsmål om två procent kommer att nås de närmsta åren, räknar vi med att Riksbanken fortsätter att höja reporäntan. Högre räntor trycker därmed upp KPI-inflationen kommande år.

Vi antar i likhet med vår föregående prognos att det dröjer till 2020 innan arbetsmarknaden visar mer tydliga tecken på avkylning, att antalet arbetade timmar minskar och arbetslösheten stiger. På längre sikt, för kalkylåren 2021–2022, baseras den samhällsekonomiska analysen på en framskrivning som hängs upp på arbetsmarknaden och demografien. Detta kan beskrivas som att det varken råder hög- eller lågkonjunktur och vår analys utgår från arbetsmarknaden.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BNP*	2,4	2,3	1,1	1,3	1,6	1,6
Sysselsättning, timmar*	2,1	1,9	0,5	-0,5	0,4	0,4
Relativ arbetslöshet, procent	6,7	6,3	6,4	6,6	6,8	6,8
Timlön, Nationalräkenskaperna	2,5	2,7	3,1	3,3	3,4	3,5
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,3	2,5	2,9	3,3	3,4	3,5
Inflation, KPIF	2,0	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0
Inflation, KPI	1,8	2,0	2,5	2,7	2,6	2,6
Realt skatteunderlag	1,1	1,6	0,9	0,0	0,8	1,1
Befolkning, 15–74 år	1,1	0,8	0,5	0,4	0,4	0,5

*Kalenderkorrigerad utveckling.

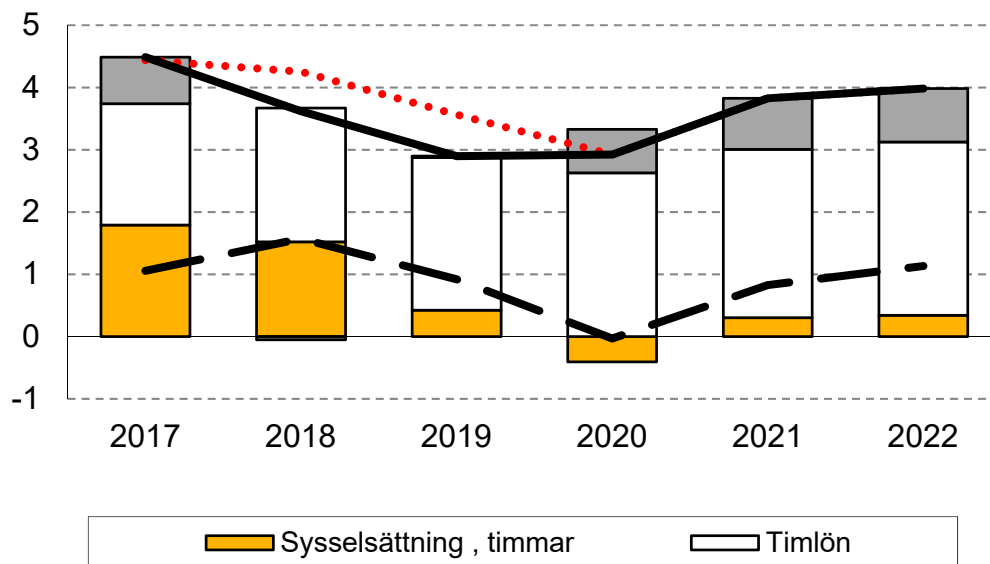
Konjunkturförsvagning dämpar skatteunderlagstillväxten

Prognosen pekar på att den inbromsning av skatteunderlagstillväxten som började 2017 och fortsatte 2018 kommer att hålla i sig även i år (diagram 1). Det förklaras framförallt av att sysselsättningen ökar allt långsammare. Men delvis beror det också på att grundavdragen för personer som fyllt 65 år höjs, vilket betyder att skatteunderlagets faktiska ökningstakt är 0,7 procentenheter lägre än den underliggande. Detta kompenseras landstingen för genom höjningar av anslaget Kommunalekonomisk utjämning med belopp som motsvarar avdragshöjningens beräknade effekt på skatteintäkterna.

Nästa år räknar vi med att konjunkturavmattningen leder till att antalet arbetade timmar minskar, vilket endast till en mindre del motverkas av att lönehöjningarna väntas bli större. Följden blir att skatteunderlaget både i år och nästa år ökar mindre än det gjort något år sedan 2010.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Skatteunderlagsprognosen bygger på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas här ovan och presenteras mer utförligt i MakroNytt nr 1/2019. Det är på kort sikt en regelrätt konjunkturprognos. Utvecklingen år 2021–2022 bygger på förutsättningen att den svenska ekonomin är i konjunkturrell balans. Då bestäms sysselsättning och produktion utifrån demografin och historiska trender. Skatteunderlagstillväxten dessa år beräknas till cirka 4 procent per år, i linje med ett historiskt genomsnitt.

Förändring jämfört med SKL:s decemberprognos

Jämfört med den prognos vi presenterade i december (EkonomiNytt 12/2018) är det små förändringar (tabell 2). Utvecklingstakten är något nedreviderad åren 2019–2021. Den främsta förklaringen är en nedjustering av timplönen 2019. Detta drar även ner indexeringen av inkomstanknutna pensioner 2020. Därutöver förutser vi nu även en långsammare ökning av antalet pensionärer till följd av ett ändrat pensioneringsbeteende.

Tabell 2. De senaste skatteunderlagsprognoserna

Procentuell förändring

	2018	2019	2020	2021	2022	2018–2021
SKL feb	3,6	2,9	2,9	3,8	4,0	13,9
ESV jan	3,6	3,3	3,1	3,3	3,4	14,0
SKL dec	3,6	3,0	3,0	3,9	4,0	14,2
Reg nov*	4,0	3,5	3,6	3,5		15,4

*De av regeringen fastställda uppräkningsfaktorerna för 2018 och 2019, som ligger till grund för preliminär utbetalning av kommunal- och regionskatt 2019, är 1,040 respektive 1,039. Den i

statsbudgeten beslutade ytterligare höjningen av grundavdragen för personer som fyllt 65 år har inte påverkat uppräkningsfaktorn för 2019.

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognos visar starkare skatteunderlagstillväxt än SKL:s under 2019 och 2020 medan förhållandet är det omvända 2021 och 2022 (tabell 2). Det beror framförallt på att ESV utgår från en senare konjunktur nedgång än SKL. Det betyder starkare utveckling av sysselsättningen i början av perioden. Längre fram leder vikande konjunktur till minskande sysselsättning enligt ESV medan en neutral konjunktur leder till viss sysselsättningsökning enligt SKL.

Även regeringens prognos (som sträcker sig till och med 2021) utgår från att konjunktur nedgången kommer senare än i SKL:s beräkningar. Det betyder att de räknar med starkare utveckling på arbetsmarknaden 2019 och 2020 men lite svagare 2021. Regeringens större ökning 2018 beror på sociala ersättningar och inkomst av näringsverksamhet.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2019–2021 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2018	2019	2020	2021	2022
Snitt 10 år	3,9	3,8	4,0	4,0	4,0
Årlig ökning	4,3	3,6	2,9	3,8	4,0
Differens	0,4	-0,2	-1,1	-0,2	0,0

Källa: Skatteverket och SKL.

Slutavräkningar 2018–2019

Slutavräkning 2018

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2017 och 2018 till 4,8 procent respektive 3,4 procent i Budgetpropositionen för år 2018. Slutligt utfall för 2017

blev 4,49 procent och vår prognos i december 2018 visade på en ökning av skatteunderlaget med 3,6 procent för 2018. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2018 till –23 kronor per invånare den 1.11.2017.

SKL:s prognos enligt detta EkonomiNytt innebär fortfarande en uppräkningsfaktor med 3,6 procent för 2018 vilket innebär att prognosen för slutavräkningen 2018 är oförändrad. Därmed uppstår ingen korrigeringspost för 2018.

Slutavräkning 2019

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2018 och 2019 uppgår till 4,0 procent respektive 3,9 procent. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkningsfaktor vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2019 blir negativ och uppgår till –355 kronor per invånare den 1.11.2018. Jämfört med vår prognos i december är det en försämring med 28 kronor per invånare.

Löne- och prisförändring för regioner

Under föregående år var kostnadsökningarna för tjänstepensioner höga. Det beror främst på att kostnaden för den förmånsbestämda pensionen som avser pensioner för höginkomsttagare ökade, vilket i sin tur beror att inkomstdelarna över taket, (7,5 inkomstbasbelopp) ökade i regionerna. För dessa inkomstdelar svarar tjänstepensionen för hela pensionsförmånen och kostnaden blir därför betydande för arbetsgivaren.

Vi räknar framöver med fallande läkemedelspriser efter en tillfällig ökning 2016 och 2017. Notera att vi här endast räknar med rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika. Här ingår alltså effekterna av statens överenskommelse med läkemedelsindustriföreningen (LIF), patentutgångar etc. Den eventuella merkostnaden för nya läkemedel ingår inte i våra prismätningar. Att nya läkemedel ofta kostar mer antas spegla en förbättrad kvalitet och betraktas alltså inte som en prisförändring.

Tabell 4. Prognos för LPIK

Årlig procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	2023
LPIK inkl. läkemedel	2,4	2,6	2,6	2,5	2,7
– Timlön	2,9	3,1	3,2	3,3	3,3
– Socialavgifter	3,7	3,9	3,8	2,7	3,8
– Läkemedel	–0,7	–0,7	–0,7	–0,7	–0,7
– Förbrukning	2,3	2,4	2,3	2,4	2,4
LPIK exkl. läkemedel	2,9	3,1	3,1	2,9	3,1

Observera att utfall 2018 för LPIK och LPI publiceras i mars.

Notera att vi här publicerar både prisindex med kvalitetsjusterade löner för regioner (LPIK) som används i SKL:s egna beräkningar och analyser och LPI. Det är endast sättet att beräkna löneförändringarna som skiljer de båda prisindexen åt. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

Tabell 5. Prognos för Landstingsprisindex, LPI

Årlig procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	2023
Landstingsprisindex inkl. läkemedel	2,6	2,9	2,9	2,8	3,0
– Timlön	3,2	3,6	3,7	3,8	3,8
– Socialavgifter	4,0	4,4	4,3	3,2	4,3
Landstingsprisindex exkl. läkemedel	3,1	3,4	3,4	3,3	3,5

Observera att utfall 2018 för LPIK och LPI publiceras i mars.

Nästa prognos för regionernas prisutveckling beräknas i samband med *Ekonomi-rapporten* som publiceras i maj.

”Sjukskrivningsmiljarden” för 2018 och 2019

Utfallet för alla delar av den så kallade sjukskrivningsmiljarden (statsbidraget för en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess i hälso- och sjukvården), för 2018 är klart, utom den del av villkor 3 som avser kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen som regionerna tagit under 2018 och som ska utbetalas den 29 april.

Det finns nu också en överenskommelse för 2019

(https://skl.se/download/18.31f74af3167ffb549e8566c4/1546526855030/Overenskommelse_En-kvalitetssaker-och-effektiv-sjukskrivnings-och-rehabiliterings-process-2019.pdf). Det är en ettårig överenskommelse för att fortsatt stimulera kvalitetshöjande insatser inom hälso- och sjukvården och utveckla samverkan med andra aktörer.

Utfall för 2018

Samtliga regioner klarade samtliga de villkor som hittills redovisats. Det betyder att Försäkringskassan betalade ut totalt 1 180 miljoner kronor till regionerna den 28 januari. Fördelningen mellan regionerna och hur mycket som betalats ut för respektive villkor framgår av bilaga 1.

Bidraget för den del av villkor 3 som avser de arbetsgivarkontakter regionerna har tagit under 2018 kan maximalt komma att uppgå till 50 miljoner. Maxbeloppet för respektive region är den andel av 50 miljoner som motsvarar respektive regions andel av rikets befolkning den 1 november 2017.

Överenskommelsen för 2019

Målet med överenskommelsen för 2019 är att förebygga eller förkorta sjukskrivning och främja kvinnors och mäns återgång i arbete. Den har tecknats för att upprätthålla nödvändiga samhällstjänster i väntan på att regeringen dels kan fatta beslut om en lag om koordineringsinsatser, dels ta ställning till ett nytt förslag för finansiell samordning mellan sjukförsäkringen och hälso- och sjukvården.

Överenskommelsen för 2019 omfattar 1,326 miljarder kronor. Av dessa är 1 215 miljoner avsatta för regionerna enligt särskilda villkor. 101 miljoner ska gå till

SKL, Försäkringskassan, Socialstyrelsen och forskning medan 10 miljoner betalas ut enligt regeringens beslut. Fördelningen mellan regionerna och övriga samt hur mycket som maximalt kan betalas ut för respektive villkor framgår av bilaga 2.

I övrigt gäller följande förutsättningar

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag Lt-2019–2026-03-19” på vår webbplats via nedanstående länk:

www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx

Genom att i Excel-filen skriva in den egna läns-koden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin region.

I prognosunderlaget redovisas beräkningar per region av skatter och statsbidrag för åren 2019–2026. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget.

Observera att den del av ”Välfärdsmiljarderna” i BP2017 som fördelas efter invånarantal, ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed även i våra beräkningar av regleringsposten. Den del som fördelas utifrån *flyktingvariabler ingår inte* i våra beräkningar.

För regionerna har det tillskott som aviserades i BP2018 och som vi tidigare kallat ”de nya välfärdsmiljarderna” flyttats från utgiftsområde 25 till utgiftsområde 09. Det innebär att de 1,5 miljarder kronorna, inte ingår i anslaget 2019 utan fördelas på annat sätt.

På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via Ekonomi, juridik, Statistik/Ekonomi/Budget och planering/Statsbidrag, eller via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidrag-specificering.1403.html>

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Regioner som använder modellen Skatter & bidrag, kan ladda ner filen för förklarad uppdatering:

- Uppdateringsfil-Lt-03-19.xls

från vår webbplats via Ekonomi, juridik, statistik/Ekonomi/Budget och planering/Skatter och bidrag, regioner. Följ sedan instruktionerna i filen, eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta EkonomiNytt.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (EkonomiNytt 14/2018) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos

Beräkningarna bygger i övrigt på 2019 års skattesatser samt att befolkningen i varje län utvecklas i takt med riksprognosen men med hänsyn till historisk trend.

Information om tidpunkter under 2019

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi. Länk till sidan **Ekonomikalendern** finns under bilden med almanacka och spargris.

Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi finns de senaste uppdaterade EkonomiNytten tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan dem.

Frågor om detta EkonomiNytt kan ställas till Anders Brunstedt (makroekonomi) 08-452 78 19, Bo Legerius (skatteunderlaget och sjukskrivningsmiljarden) 08-452 77 34, Madeleine Holm (löne- och prisförändring för regioner) 08-452 70 01, Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10. Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Mona Fridell

Bilagor:

Bilaga 1: Utfall för ”Sjukskrivningsmiljarden” för år 2018

Bilaga 2: Villkor för ”Sjukskrivningsmiljarden” för år 2019

”Prognosunderlag-Reg-2019-2026-03-19.xls”, finns på vår webbplats via följande länk: www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx